

บทคัดย่อ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

โครงการยิววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลุ่มที่ 2

(ร้อยเอ็ด สกลนคร ขอนแก่น หนองบัวลำภู เลย และนครราชสีมา)

โครงการสังเคราะห์องค์ความรู้

เรื่อง	ประวัติศาสตร์มีชีวิตจากหลักฐานโบราณคดี Living History based on Archaeological Evidence
คณะผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาติ มณีโชติ
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐม หงษ์สุวรรณ อาจารย์ทม เกตุวงศา
ปีที่พิมพ์	2553

การสังเคราะห์องค์ความรู้จากโครงการยิววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลุ่มที่ 2 ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับโบราณวัตถุสถาน หรือแหล่งโบราณคดีที่มีพบอยู่ในท้องถิ่น พบว่าการรับรู้ของผู้คนที่เป็นชาวบ้านที่มีต่อซากโบราณวัตถุสถาน หรือแหล่งโบราณคดีที่มีพบอยู่ตามท้องถิ่นต่าง ๆ นั้น เป็นชุดความรู้ที่แตกต่างไปจากความรู้ในเชิงวิชาการด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ในการรับรู้ของชาวบ้าน ซากแหล่งโบราณวัตถุสถานหรือแหล่งโบราณคดีที่มีพบอยู่ในท้องถิ่น คือมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพชนได้สร้างสร้างไว้ในช่วงเวลาที่ย้อนไปในอดีตที่ไกลโพ้น

ส่วนการรับรู้หรือความสัมพันธ์ของชาวบ้านที่เป็นผู้คนกลุ่มใหม่ที่มีต่อซากโบราณวัตถุสถานในท้องถิ่นนั้น มีลักษณะเป็นการเชื่อมโยงเหตุการณ์ปัจจุบันในแต่ละช่วงเวลาเข้ากับอดีต ด้วยการสร้างเรื่องราวแบบตำนานในมิติของประวัติศาสตร์มีชีวิต ซึ่งไม่มีพรมแดน ไม่มีขอบเขตของพื้นที่และไม่มีขอบเขตของเวลา เพื่อเป็นการบอกเล่าประวัติความเป็นมาของซากโบราณวัตถุสถานหรือแหล่งโบราณคดี อีกทั้งยังเป็นการอธิบายถึงการมีอยู่ของอำนาจเหนือธรรมชาติที่ครอบครองอยู่ที่ซากโบราณวัตถุสถาน ทั้งนี้ชุดความรู้ความเชื่อจากตำนานได้นำไปสู่การประกอบประเพณีพิธีกรรมในบริเวณแหล่งโบราณวัตถุสถาน ภายใต้อารมณ์รับรู้ของชาวบ้านว่าเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ และยังเป็นพลังในการสร้างความเป็นปึกแผ่นของผู้คนในสังคมท้องถิ่น รวมทั้งยังมีส่วนช่วยสร้างคุณค่าให้แก่โบราณวัตถุสถานที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นให้คงอยู่มาได้จนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ : ประวัติศาสตร์มีชีวิต , ตำนาน / ตำนานท้องถิ่น , พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

Keywords : Living History , Myth / Local Legend , Sacred Topography